

KULTURSKOLANS UPPDRAG

Om styrning, mål och uppdrag
för kommunernas kulturskoleverksamhet

KULTURSKOLERÅDET

Kulturskolerådet är en ideell, partipolitiskt och fackligt obunden förening där kommuner samverkar för en tillgänglig och högkvalitativ kulturskoleverksamhet.

Vår vision är att alla barn och unga har likvärdiga möjligheter att utvecklas genom kulturutövande i verksamhet av hög kvalitet och tillgänglighet.

Kulturskolerådet bildades 1996 (då under namnet Sveriges musik- och kulturskoleråd, SMoK) och har idag omkring 90 procent av landets kommuner som medlemmar.

Organisationen verkar genom omvärldsbevakning, kurser och konferenser, opinionsbildning och olika utvecklingsprojekt till att stärka förutsättningarna för landets kulturskolor. Kulturskolerådet arrangerar bland annat återkommande Kulturskoledagarna.

Läs mer på www.kulturskoleradet.se

Omslagsfoto: Istock

© Kulturskolerådet 2022

Kulturskolerådet | Box 190 | 101 23 Stockholm
E-post: generalsekreterare@kulturskoleradet.se | www.kulturskoleradet.se

INNEHÅLL

FÖRORD	4
RESULTAT FRÅN ENKÄT	7
Dokumenterade syften och mål	7
Mål genom politiska beslut	7
Kulturskolans målgrupp	7
Olika konstformer och uttryck	7
Breddat deltagande	8
Kännedom om uppdraget	8
Tydliga prioriteringar	8
Ökat engagemang från politiken	8
Ökad kunskap bland politiker	9
Övriga synpunkter	4
ANALYS AV STYRDOKUMENT	10
SLUTSATSER OCH FÖRSLAG	11

FÖRORD

Kulturskolorna är den största offentliga satsning vi har på barnkultur i Sverige. Sammantaget satsar kommunerna över 2,8 miljarder på kulturskoleverksamhet. Efter biblioteken är kulturskoleverksamheten den största posten i kommunernas kulturbudget.

Biblioteken har lagstiftning och nationella riktlinjer. Kulturskolorna saknar detta och styrs utifrån lokala prioriteringar eller ett lokalt uppdrag. Riksdagen har dock 2018 antagit propositionen ”En kommunal kulturskola för framtiden - en strategi för de statliga insatserna”. I den presenteras mål för de statliga insatserna till kulturskolan. Målet är att främja kulturskolans möjligheter att erbjuda barn och unga undervisning av hög kvalitet i kulturella och konstnärliga uttrycksätt, liksom möjligheterna till såväl fördjupning som bredd i undervisningen med utgångspunkt i vars och ens särskilda förutsättningar. För att nå det övergripande målet ska staten bidra till att tillgänglighet och jämlikhet främjas, utveckling av ett brett och angeläget utbud av kulturella och konstnärliga uttryck, hög kvalitet

såväl i den breda som i den fördjupade undervisningen samt god kompetensförsörjning.

Men hur ser då det lokala uppdraget ut för kulturskolorna? Och hur ser verksamhetscheferna på uppdraget och politikens roll?

Under hösten 2022 tog Kulturskolerådet initiativ till en undersökning om kulturskolans uppdrag och resultatet publiceras i denna rapport. Undersökningen är baserad på en analys av styrdokument från kommuner i Skåne, Örebro län samt en enkät som gick ut till landets samtliga kulturskolechefer.

I denna rapport finns resultat från enkäten, analys av styrdokument samt slutsatser och förslag. Vår önskan är att rapporten ska bidra till att öka det politiska engagemanget för kulturskolorna samt vara ett underlag för fortsatt diskussion om hur kulturskolorna kan stärkas och utvecklas så att fler unga får möjlighet till kulturutövande.

Torgny Sandgren
generalsekreterare, Kulturskolerådet

A group of people in various costumes are performing on a stage. The costumes include a large red dinosaur, a green jumpsuit, a yellow and purple outfit, and a white mask with a long beak. The stage is lit with blue and white spotlights, creating a dramatic atmosphere. The background is dark, and the floor is a light color.

Kulturskolechef: Det finns
ingen kulturpolitik i en liten
kommun som vår.

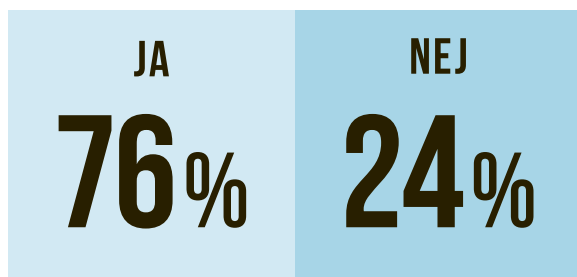
Kulturskolechef: En Kulturskolelag
som stärker vårt uppdrag och vår
ställning skulle absolut
vara välkommet.

RESULTAT FRÅN ENKÄT

I detta avsnitt presenteras resultatet från enkäten om kulturskolans uppdrag. Enkäten gick ut till de 286 kommuner som har kulturskoleverksamhet och besvarades av chefer i 220 kommuner, vilket ger en svarsfrekvens på 77 procent. Svar finns från olika kommuntyper och resultatet bedömer vi kan ses som representativt för landet som helhet.

DOKUMENTERADE SYFTEN ELLER MÅL

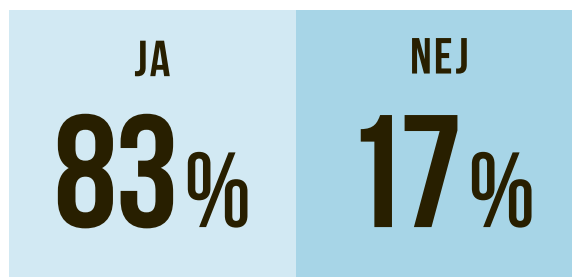
I enkäten fanns en fråga om huruvida det fanns dokumenterade syften eller mål formulerade för kulturskolan i aktuell kommun. 76 procent svarade ja och 24 procent svarade nej på denna fråga.

De som svarat nej ombads vidare att svara på om kulturskolans uppdrag eller mål fanns inom ramen för övergripande strategi eller mål för politikområdet, alternativt att de inte visste skälet till varför ett uppdrag inte fanns formulerat. 77 procent svarade att uppdraget rymdes inom ett mer övergripande mål och 23 procent svarade att de inte visste varför mål saknades.

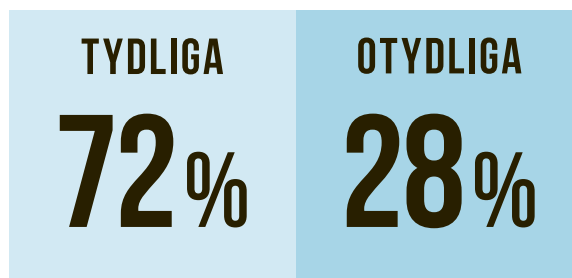
MÅL GENOM POLITISKA BESLUT

Cheferna fick också svara på huruvida kulturskolans mål var beslutade i en politisk nämnd eller i fullmäktige. 83 procent svarade ja och 17 procent svarade nej.

KULTURSKOLANS MÅLGRUPP

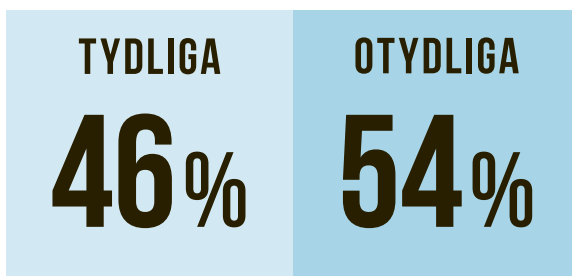
I enkäten fick cheferna bedöma om målen tydligt beskrev vilka målgrupper som ska prioriteras. 72 procent tyckte att målen tydligt beskrev vilken målgrupp kulturskolan ska ha. 28 procent menade att målen inte var tydliga.

FLER KONSTFORMER ELLER UTTRYCK

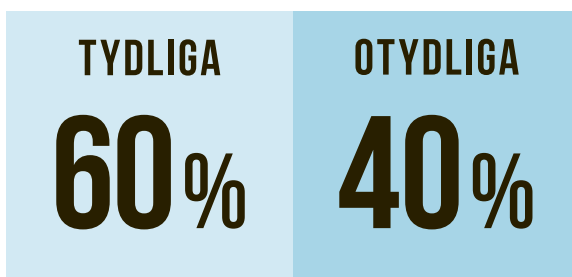
I enkäten fick respondenterna ta ställning till om de ansåg att de lokala målen för kulturskolan var tydliga kring att utveckla nya ämnen, konstformer eller uttryck. En majoritet, 54 procent, menar att målen inte är tydliga.

46 procent ansåg att målen var tydliga i en riktning mot fler ämnen eller uttryck.

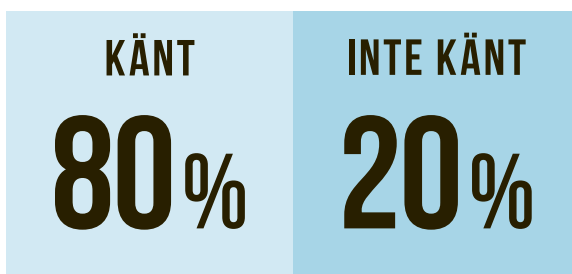
BREDDAT DELTAGANDE

Kulturskolecheferna fick även ta ställning till om de ansåg att de lokala målen för kulturskolan var tydliga kring att bredda deltagande eller nå nya målgrupper. 60 procent menar att målen är tydliga och 40 procent svarade att de inte ansåg att målen var tydliga på att bredda deltagandet.

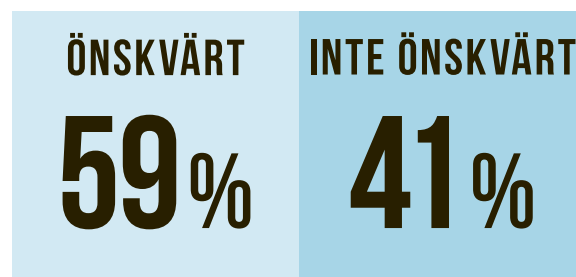
KÄNNEDOM OM UPPDRAGET

I enkäten fick respondenten uppskatta om lärarna och pedagogerna kände till kulturskolans lokala uppdrag. Cheferna uppskattade att uppdraget var känt bland 80 procent av lärarna och pedagogerna.

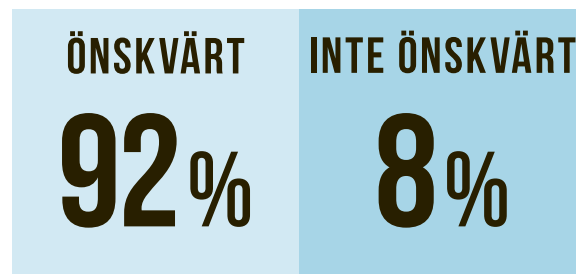
TYDLIGARE PRIORITERINGAR

I enkäten fanns en fråga om det vore önskvärt att de lokala politikerna tog beslut om att revidera kulturskolans uppdrag i syfte att bli tydligare om vad som ska prioriteras. 59 procent av cheferna menade att det vore önskvärt att uppdraget revideras för ökad tydlighet. 41 procent menade att det inte är önskvärt. I enkätens öppna fråga anger flera chefer att de redan har ett tydligt uppdrag och inte ser behov att revidering. Andra påpekade också att uppdraget inte får bli för detaljerat, vilket kan förklara att 41 procent inte ansåg det önskvärt att uppdraget förtydligas.

ÖKAT ENGAGEMANG FRÅN POLITIKER

Cheferna fick i enkäten svara på om de ansåg det önskvärt att engagemanget från de lokala politikerna bör öka. 92 procent av cheferna såg det som önskvärt att engagemanget borde öka, 8 procent såg inte det behovet. Inspel i enkätens öppna frågor visar att de som inte ansåg att engagemanget behöver öka var relaterat till att de redan upplevde ett högt engagemang, och var nöjda med det.

ÖKAD KUNSKAP BLAND POLITIKER

I enkäten fanns en fråga om cheferna ansåg att det vore önskvärt att de lokala politikernas kunskap om kulturskolan ökade. Nästan alla

Kulturskolechef: Kulturskolan finns i den lokala Kulturplanen som är tagen av fullmäktige, men det finns ingen verksamhetsstyrning.

chefer, 93 procent ansåg det som önskvärt att politikernas kunskap om kulturskolan ökade, 7 procent såg inte det behovet.

ÖNSKVÄRT

93%

INTE ÖNSKVÄRT

7%

ÖVRIGA SYNPUNKTER

I enkäten fanns en öppen fråga där cheferna kunde kommentera sina svar, komma med

inspel och övriga synpunkter. Bland svaren är det tydligt är att fler gärna ser ett ökat engagemang från politiken och ett tydligt uppdrag. Samtidigt måste det finnas en balans som innebär att politiken ska vara på en arm-längds avstånd från verksamheten. Det ska råda tydlighet kring *vad* som ska göras men inte *hur*. Flera påpekade att de hade ett stort engagemang från politiker och ett tydligt uppdrag, och av det skälet inte såg behov av förändring. Flera påpekade också vikten av tydlighet i uppdraget då det på ett positivt sätt kan bidra till att professionalisera verksamheten, möjliggöra adekvat uppföljning och mandatet för chefen.

Kulturskolechef: Jag anser att det är viktigt att politiken sätter sig in i hur verksamheten fungerar och att de lyssnar till behoven.

ANALYS AV STYRDOKUMENT

Under hösten 2022 samlade Kulturskolerådet in befintliga styrdokument från kommuner i Skåne samt Örebro län. Syftet var att nå bättre kunskap om hur kulturskolans mål och uppdrag de facto kan se ut, vilken variation det finns och hur de är formulerade.

SPECIFIK ELLER ÖVERGRIPANDE?

Analysen av styrdokument visar att de skiljer sig tydligt åt, mellan kommunerna, kring hur specifika de är för just kulturskolan. Flera kommuner har övergripande visioner och mål för kommunens verksamhet medan det i andra kommuner finns ganska detaljerade och specifika mål för just kulturskolans verksamhet.

UNGDOMSPOLITISKA AMBITIONER

Flera kommuner har skrivningar som tydliggör att kulturskolans arbete är en del av kommunens ambition att skapa goda upp-

växtvillkor för unga. Här lyfts såväl sociala ambitioner, brottsförebyggande, främjande av psykisk hälsa och demokratifrågor. I andra kommuner är målet mer tydligt kopplat just till att ge unga goda möjligheter till kulturutövande.

MÅL PÅ OLIKA NIVÅER

I flera kommuner hänvisas till lokala strategier, regionala mål, nationella mål och internationella konventioner. Allt fler regioner lyfter fram kulturskoleverksamhet i sina kulturplaner vilket återspeglas i vissa kommuners formuleringar. Även statens mål för sitt stöd till kulturskolor kan omnämnas i lokala styrdokument. Vissa relaterar också till FN:s konvention om barnets rättigheter, eller barnkonventionen som den också kallas. Barnkonventionens artiklar 1-42 är numera inkorporerade i svensk lag och flera styrdokument relaterar till detta.

Kulturskolechef: Vi har ett styrdokument, men det behöver uppdateras och sedan förankras hos flera intressenter.

SLUTSATSER OCH FÖRSLAG

Var fjärde kulturskola saknar ett dokumenterat mål och i två av tio kommuner är kulturskolans uppdrag inte beslutat av politiker. Kulturskolerådet ser detta som problematiskt då verksamheten blir svår att styra och följa upp. Utan mål lämnas vägval till ansvarig chef som då kan få svårt att motivera utvecklingsarbete för att exempelvis nå nya målgrupper eller bredda utbudet inför lärare och personal.

Kulturskolerådet menar också att ett ökat engagemang och kunskap om kulturskolornas verksamhet, bland politiker, kan bidra till en positiv utveckling. Med en verksamhet starkt förankrad i politiska beslut och prioriteringar ökar möjligheterna för ett långsiktigt arbete.

Flera chefer lyften vikten av ”en armlängds avstånd”. De efterfrågar engagemang från politiken men vill inte ha detaljstyrning.

KULTURSKOLERÅDETS FÖRSLAG OCH SLUTSATSER

ÖKAD DIALOG MED POLITIKER PÅ LOKAL NIVÅ

Kulturskolerådet ser behovet av att, tillsammans med andra aktörer som exempelvis SKR, hitta former för dialog och möten mellan kulturskoleföreträdare och politiker på lokal och regional nivå. Detta bör göras i syfte att öka kunskapen om kulturskolornas arbete med ungas kulturutövande, utmaningar och utvecklingsbehov.

STIMULERA ÖVERSYN OCH REVIDERINGAR

Kulturskolerådet bedömer att kommunerna regelbundet bör ta initiativ till att se över kul-

turskolans uppdrag och i dialog med chefer, pedagoger och unga skapa processer så att uppdraget kan förtydligas i önskvärd riktning. Implementering av barnkonvention som lag, barns behov, regionala och nationella mål samt andra omvärldsfaktorer kan föranleda att kulturskolans uppdrag behöver justeras eller omprövas.

KULTURSKOLELAG

Kommunernas kulturskoleverksamhet skyddas inte idag av nationell reglering eller lagstiftning, vilket kan betyda att den kan prioriteras bort om exempelvis kommunens ekonomi är dålig. Detta kan skapa oacceptabla skillnader för barns möjligheter till kulturutövande.

Kulturskolerådet vill därför se en lag som säkrar att kulturskolorna fortsatt kan verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att stärka barn och ungas kulturutövande, konstnärliga uttryck och färdigheter, främja konstformernas utveckling och intresset för konstnärlig bildning och utbildning samt bidra till goda uppväxtvillkor.

Lagen bör likt bibliotekslagen kräva lokala och regionala kulturskoleplaner som följs upp och visar på vilka ambitioner som finns, vilket kan öka det lokalpolitiska engagemanget för barns kulturutövande och därmed alla barn och ungas likvärdiga tillgång till kulturskolans verksamhet.

Avs:
Kulturskolerådet
Box 190, 101 23 Stockholm

KULTURSKOLERÅDET

